

„Ajándék a világ”

Katolikus szemléletmód, a vallásos és erkölcsi nevelés megvalósulása a külső világ tevékeny megismerésében

Segédanyag a katolikus óvodák számára
KPSZTI Budapest 2005.

„Ajándék a világ”

Katolikus szemléletmód, a vallásos és erkölcsi nevelés megvalósulása a külső világ tevékeny megismerésében

Készítette: A KPSZTI Vallásos és erkölcsi neveléssel foglalkozó munkacsoportja

Szerkesztette: Szerepi Imréné

Lektorálta: Dr. Bábel Balázs
kalocsa-kecskeméti érsek

MOTTÓ:

ASSISI SZENT FERENC NAPHIMNUSZA

Mindenható, fölséges és jóságos Úr,
Tied a dicséret, dicsőség és imádás,
És minden áldás,
Minden egyedül téged illet, Fölség,
És nem méltó az ember, hogy nevedet kimondja.

Áldott légy Uram, s minden alkotásod,
Legfőképpen urunk-bátyánk a nap,
Aki a nappalt adja és aki ránk deríti a te világosságod.
És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
A te képed, Fölséges.

Áldjon, Uram, téged hold nénénk és minden csillaga az égnek.
Őket az égen alkotta kezed, fényesnek, drága szépnek!
Áldjon, Uram, tégedet szél öcsénk,
Levegő, felhő, jó és rút idő,
Kik által élteted minden te alkotásod.

Áldjon, Uram, téged víz hűgünk,
Oly nagyon hasznos ő,
Oly drága, tiszta és alázatos!

Áldjon, Uram, tűz bátyánk,
Vele gyújtasz világot éjszakán.
És szép ő és erős, hatalmas és vidám.

Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk,
Ki minket hord és enni ad,
És mindennemű gyümölcsöt terem, füveket és színes virágokat.

Áldjon, Uram, tégedet minden ember, ki szerelmedért másnak megbocsát
És aki tűr gyötrelmet, nyavalyát.
Boldogok, kik tűrnek békességgel,
Mert tőled nyernek majd, Fölséges, koronát.

Áldjon, Uram, testvérünk a testi halál,
Akitől élő ember el nem futhat.
Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak,
És boldogok, kik magukat megadták te szent akaratodnak.

Dicsérjétek az Urat és áldjátok,
És mondjátok hálát neki,
És nagy alázatosan szolgáljátok.

Sík Sándor fordítása

ELŐSZÓ

A nem vallásos emberek gyakran fölteszik a kérdést, sőt a még a magukat elkötelezetten vallásosnak nevezők is, hogy mi a különbség a katolikus és nem katolikus nevelési intézmények között. Alkalmazhatnánk erre a kérdésre Dr. Gyökössy Endre megfogalmazását is, amelyet ugyan a vallásos családról mondott, hogy ott eggyel mindig többen vannak, és az az egy, maga Jézus.

Ez igaz a vallásos, ezen belül a katolikus intézmények légkörére, hangulatára, lelkiségére. De vajon hogyan mutatkozik meg a katolikus óvoda mássága az egyes ismeretszerzési, tanulási folyamatokban?

Szent Pál apostol az Areopáguszon mondott beszédében tanítja Istenről, hogy „...ő ad mindenkinek életet, lehetet, mindent.” (Ap. Csel 17,25) Majd – idézve a görög költőket – vallja: „...nincs messze egyikünkötől sem. Benne élünk, mozgunk és vagyunk”(Ap. Csel 17,27-28)

A hívő ember valóban örömmel veszi tudomásul és vallja, hogy a világ, amelyben él, Isten ajándéka. Erősíti a Teremtővel való szeretetkapcsolatunkat az a felismerés, hogy a teremtésben kapott ajándékokban Őt magát fedezhetjük föl, illetve az egész világ úgy vesz körül bennünket, mint Isten szeretetének és gondoskodásának megtapasztalható bizonyossága. (vö. Róm 1,20)

Ugyanakkor az Isten képére teremtett, a Szentháromság szeretetközösségének nyomán közösséget igénylő és alkotó ember is jele a világban a mennyei Atya végtelen szeretetének.

Az óvodai ismeretszerzési folyamatok sorában a külső világ tevékeny megismerése különösen alkalmas arra, hogy a gyermekek szemét nyitogassuk a fentiek fölismerésére. Úgy gondoljuk, hogy ezzel olyan többletet adhatunk növendékeinknek, amely segít majd nekik abban, hogy jól érezzék magukat a világban, és úgy éljék meg létezésüket, mint akik maguk is Isten ajándékai, és minden, ami körülöttük van alkalmas arra, hogy fölismerjék a Teremtő gondoskodó szeretetét.

Az óvodáskor végére kialakulnak a személyiség alapvető jegyei. Ennek figyelembe vételével úgy kell növendékeinket vezetni, hogy képesek legyenek rácsodálkozni önmagukra és az őket körülvevő világra. Ez a rácsodálkozás olyan kérdéseket vethet fel bennük, amelyek megválaszolása segíthet hitük kialakulásában és megszilárdulásában. – Nagy lehetőség ez számunkra, hiszen a mai ember igencsak eltávolodott a természet világától, és sokszor „legyőzendőnek” tartja, vagy olyannak, akivel kénytelen kompromisszumokat kötve együtt élni. Szeretnénk elérni, hogy a teremtett világot Isten ajándékának tekintve az ajándékot megillető megbecsüléssel védjék és használják, részint pedig számukra eszköz lehessen a Teremtő felé vezető úton.

Nekünk, pedagógusoknak is szükségünk van arra, hogy új meg új szakmai ismeretekkel gyarapítsuk eszköztárunkat, hiszen – tapasztalhatjuk növendékeinkben és a családokban is, ahonnan jönnek –, hogy az idők változásaival újabb kérdések, szemléletbeli nehézségek merülnek föl. Ezeknek megválaszolására is szántuk ezt az anyagot. – mindez, természetesen, nem pótolhatja az óvodapedagógus személyes példájának, szavainak gyermekekre gyakorolt pozitív hatását.

Úgy gondoljuk, hogy hitük korszerű megalapozásához, a helyes istenkép kialakításához nagyban hozzájárulhat az a segédanyag, melyet a KPSZTI Vallásos és erkölcsi neveléssel foglalkozó munkacsoportja készített a katolikus óvodák számára.

Egy év közös munkájának gyümölcsét tartja kezében a Kedves Olvasó. Köszönet a Munkacsoport valamennyi tagjának az aktív közreműködésért, az értékes gondolatokért.

Fót, 2005. június

Szerepi Imréné
Munkacsoport vezető

AJÁNLÁS

Az evangéliumi családanya kincseiből újat és régít hoz elő. (Mt. 13, 52) Így van a pedagógus is, legyen az óvónő, vagy tanár.

Az első magyarországi katolikus óvónőképző – amely 1877-ben Kalocsán indult – szabályai között ezt olvassuk: „Az óvónőknek a kellő előkészültség szükséges, a kellő képzettséget a rendes tanulás adja meg.” „Ezen óvótanítónőképezdének főadata, kellő ismeretekkel ellátott, a gyermekek iránt őszinte szeretettel lelkesülő egyéneket értelmileg és kedély szerint oly irányban képezni, hogy dolgaikat, feladatukat, mint óvónők és nevelők kellőleg teljesítsék. A tanterv az, melyet az e célra működő orsz. magy. egyleti óvóképző-intézet követ. Ezekon fölül mindkét évben, főleg a másodikban gyakorlatra fordíttatik a főidő.”

A rendszerváltás után újra megnyílhattak a katolikus óvodák, amelyeknek éppen ezért nem kellett mindent előlről kezdeni, csak az idők jeleihez igazítani a kisgyermek nevelését.

A KPSzTI-ben működő Vallásos és Erkölcsi Neveléssel Foglalkozó Munkacsoport felvállalta azt a feladatot, hogy a modern óvodapedagógiát ötvözze a katolikus szellemisséggel. Az általuk most összeállított módszertani segédanyag hozzájárul ahhoz, hogy katolikus óvodáinkban ne csak magas szakmai színvonalú, hanem a gyermekek hitét is megalapozó nevelőmunka folyjék.

Szerepi Imréné 1998-ban „Lelki beszélgetések óvodások számára” című könyvével nagyon jó szempontokat adott a katolikus neveléshez, amelyeket most az általa szerkesztett „Ajándék a világ” című segédanyagával kiegészített.

Minden nevelő tudja, hogy munkája annyit ér, amennyit neveltjei abból a gyakorlatban is megvalósítanak. Ez a munka kiváló segítséget ad ahhoz, hogy az elméleti anyag a gyakorlat által életté váljon.

Kalocsa, 2005. Sarlós Boldogasszony napján

Dr. Bábel Balázs
kalocsa-kecskeméti érsek

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ ZSINATI MEGHATÁROZÁSOK (II. Vatikáni Zsinat)

Nyilatkozat a keresztény nevelésről

Egyetemes jog a neveltetésre

„Az igazi nevelés a személyiséget fejleszti ki – a személy végső célja, mint rendező elv szerint –, de egyúttal javára van annak a társadalomnak is, amelynek a személy tagja és amelynek életében mint felnőtt majd tevékeny szerepet vállal.”¹

Tisztelet az emberi személy iránt

„Mindenki köteles embertársait kivétel nélkül úgy tekinteni, mint *másik önmagát*, törődni azzal, hogy élhessenek és birtokolják az emberhez méltó élet feltételeit.”²

A lelkiismeret méltósága

A keresztényeket éppen a lelkiismeretükhöz való hűség állítja oda a többi ember mellé: keresni az igazságot és megtalálni az igazság szerinti megoldást az egyén, meg a társadalom életében fölmerülő számtalan erkölcsi kérdésre.”³

AZ EMBEREK KÖZÖSSÉGE

Az emberi személy és az emberi társadalom kölcsönös összefüggése

„Az ember társas természetéből következik, hogy a személy tökéletesedése és a társadalom fejlődése függ egymástól.”

„Bizonyos ugyan, hogy a társadalmi rendet sűrűn felborító zavarok oka részben a gazdasági, politikai és társadalmi formákban lappangó feszültség. A mélyebb ok azonban nem ez, hanem a gőg, és az önzés, amely megrontja a társadalom légkörét.”⁴

Túl kell jutni az individualista etikán

„... föltétlenül szükséges, hogy mind az egyének, mind közösségeik önmagukban kifejléssék és a társadalomban elterjessék az erkölcsi és a szociális erényeket, ...”⁵

¹ Nyilatkozat a keresztény nevelésről 1. A II. Vatikáni Zsinat tanítása Szent István Társulat. Budapest, 1986.

² Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 27. A II. Vatikáni Zsinat tanítása. Szent István Társulat Budapest, 1986.

³ Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 16. A II. Vatikáni Zsinat tanítása. Szent István Társulat Budapest, 1986.

⁴ Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 25. A II. Vatikáni Zsinat tanítása. Szent István Társulat Budapest, 1986.

⁵ Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 30. A II. Vatikáni Zsinat tanítása. Szent István Társulat Budapest, 1986.

„Annak érdekében, hogy az egyes emberek lelkiismereti kötelességüket mind önmaguk, mind közösségeik iránt teljesíteni tudják, – lelkileg kell jobban kiművelni őket. ... hogy ne csak művelt emberekké, hanem nagylelkű férfiakká és nőkké váljanak, hiszen az ilyenekre van égető szüksége korunknak.”⁶

„Joggal hihetjük, hogy az emberiség jövője azok kezében van, akik fel tudják tární az utánuk következő nemzedékeknek az élet és a remény forrásait.”⁷

Az ember tevékenysége a világban

Az emberi tevékenység értéke

„... a krisztusi üzenet nem vonja el az embereket a világ építésétől, nem teszi őket közönyössé sorstársaik iránt, éppen ellenkezőleg: még szigorúbban kötelezi őket, hogy a világ javára munkálkodjanak.”⁸

„... a haladás valódi kincs ugyan számára, de nagy kísértése is lehet: ha megzavarodik az értékek rendje és a jó a rosszal keveredik, ...”⁹

Kigyűjtötte: Krómer Ágnes
(Budapest, Albertfalvi Don Bosco Óvoda)

⁶ Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 31. A II. Vatikáni Zsinat tanítása. Szent István Társulat Budapest, 1986.

⁷ Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 31. A II. Vatikáni Zsinat tanítása. Szent István Társulat Budapest, 1986.

⁸ Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 34. A II. Vatikáni Zsinat tanítása. Szent István Társulat Budapest, 1986.

⁹ Lelkipásztori konstitúció az egyház és a mai világ viszonyáról 37. A II. Vatikáni Zsinat tanítása. Szent István Társulat Budapest, 1986.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ Ó– ÉS ÚJSZÖVETSÉGI SZENTÍRÁSI LELŐHELYEK

A Teremtés Könyve

A világ teremtése

„Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet. A föld puszta volt és üres, sötétség borította a mélységeket. Isten szólt: „Legyen világosság”, és világos lett. Isten elválasztotta a világosságot a sötétségtől.” (Ter 1,1-4)

„Isten megalkotta a szilárd boltozatot, és elválasztotta vele a boltozat fölötti és a boltozat alatti vizeket. Isten a boltozatot égnek nevezte.” (Ter 1,7)

„Isten a szárazat földnek nevezte.” (Ter 1,10b) „A föld zöldellő növényeket termett, amelyek termést hoznak fajuk szerint, és fákat, amelyek gyümölcsöt érlelnek, amelyben magvak vannak, a fajtának megfelelően.” (Ter 1,12)

„Isten megteremtette a két nagy világítót. A nagyobbik világítót, hogy uralkodjék a nappalon és a kisebbik világítót, hogy uralkodjék az éjszakán, s hozzá még a csillagokat.” (Ter 1,16)

„Isten szólt: „A vizek teljenek meg élőlények sokaságával, az égen, a föld felett pedig röpködjenek madarak.” (Ter 1,20)

„Isten megteremtette a mezei vadakat fajuk szerint, a háziállatokat fajuk szerint, és az összes csúszómászót a földkerekségen, fajonként.” (Ter 1,25)

„Isten megteremtette az embert, saját képmására alkotta, férfinak és nőnek teremtette ” (Ter 1,27)

A Kivonulás Könyve

Az Egyiptomból való szabadulás

„Mózes ekkor kinyújtotta a kezét a tenger fölé. A Úr egész éjjel tartó erős keleti széllel visszaszorította a tengert és kiszárította. A víz kettévált, és Izrael fiai a száraz tengerfenéken vonultak át miközben a víz jobb és bal felől úgy állt, mint a fal.” (Kiv 14,21-22)

A Zsoltárok Könyve

8. zsoltár

A TEREMTŐ DICSÉRETE

„Bámulom az eget, kezéd művét, a holdat és a csillagokat, amelyeket te alkottál. Mi az ember, hogy megemlékezel róla, az ember fia, hogy gondot viselsz reá? Hatalmat adtál neki kezéd műve fölött, mindent lába alá vetettél: minden juhot és barmot, a mezők vadjait, az ég madarait s a tenger halait. Uram, mi Urunk, milyen csodálatos széles e világon a te neved!” (Zsolt 8,4-5, 7-10)

23. zsoltár
A JÓ PÁSZTOR

„Az Úr az én pásztorom, nem szenvedek hiányt, zöldellő réteken legeltet. A nyugalom vizéhez terel és felüdíti lelkemet. Az igaz úton vezérel, nevéhez híven. Ha sötét völgyben járok is, nem félek a bajtól, hisz te velem vagy. Botod, pásztorbotod biztosságot ad. (Zsolt 23 1-4)

66. zsoltár
A NÉP HÁLAÉNEKE

„Gyertek és lássátok Isten nagy tetteit: csodálatosat művelt az emberek között! A tengert szárazföldre változtatta, lábukkal lépkedtek át az áron, benne leljük hát örömünk!” (Zsolt 66,5-6)

104. zsoltár
A TEREMTÉS HIMNUSZA

„Áldjad, lelkem, az Urat! Uram, Istenem, mindennél nagyobb vagy! Fönségbe és méltóságba öltözöl, a fény, mint köntös, úgy fog körül. A hegyek kiemelkedtek, a völgyek leszorultak arra a helyre, amelyeket nekik szántál. Te öntöd a források vizét patakokba, a hegyek közt csörgedeznek. Fűvet nevelsz az állatoknak, és növényeket, hogy az ember jóllakhasson, hogy a földből kenyeret nyerjen. Te alkottad a holdat, hogy az időt mérje, és a nap is tudja, mikor nyugodjék le. Te hozod a sötétséget és ránk köszönt az éj, s az erdő vadjai körülhúznak. De ha a nap fölkel, mind visszavonulnak, és elrejtőznek a barlangokban. Az ember elindul a munkája után, hogy dolgozzék az est beálltaig. Milyen sokrétű a te műved, Uram!” (Zsolt 104, 1-2a ; 8, 10, 11, 14, 19-20, 22-24a)

Kigyűjtötte: Szuhainé Hegedűs Krisztina
(Szikszó, Szociális Missziótársulat Bethánia Napköziotthonos Óvoda)

„Boldog ember az, aki nem jár gonoszok tanácsán, bűnösök útján meg nem áll, és csúfolódók székében nem ül; hanem az Úr törvényében van gyönyörűsége, és az ő törvényéről gondolkodik éjjel és nappal.

És olyan lesz, mint a folyóvizet mellé ültetett fa, amely idejekorán megadja gyümölcsét, és levele nem hervad el; és minden munkájában jó szerencsés lesz.” (Zsolt 1, 1-3)

„Ti vagytok a föld sója. Ha a só ízét veszti, ugyan mivel sózzák meg? Nem való már egyébre, mint hogy kidobja és szétapossa az ember. Ti vagytok a világ világossága. A hegyre épült város el nem rejthető. És ha világosságot gyűjtanak, nem teszik véka alá, hanem tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának. Így világítson világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és magasztalják mennyei Atyátokat.” (Mt 5,13-16)

„Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak. Mindaz, aki kér, kap. Aki keres, talál, és a zörgetőnek ajtó nyílik. Ki ad fiának követ, ha kenyeret kér? Vagy ha halat kér, ki ad neki kígyót? Ha tehát ti, bár rosszak vagytok, tudtok jót adni fiatoknak, mennyivel inkább tud mennyei Atyátok az őt kérőknek!

Mindaz, amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük” (Mt 7, 7-12)

„Mit gondoltok? Ha valakinek száz juha van s egy elcsatangol közülük, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a hegyen és nem megy, hogy megkeresse az eltévedtet? Ha aztán szerencsésen megtalálja, bizony mondom nektek: jobban örül annak, mint az el nem tévedt kilencvenkilencnek. Éppen így mennyei Atyátok sem akarja, hogy csak egy is elveszen e kicsinyek közül.” (Mt 18, 12-14)

„Amíg a föld áll, nem szűnik meg a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, a nappal és az éjszaka!” (Ter 8,22)

„Nézzétek, szövetséget kötök veletek és utánaatok következő utódaitokkal és minden élőlényvel, amely veletek van: a madarakkal, a háziállatokkal és az összes mezei vaddal, mindennel, ami kijött a bárkából, a föld minden állatával. Megkötöm veletek szövetségemet, többé nem törölök el minden lényt vízzözönnel, és nem jön olyan áradat, amely elpusztítja a földet... Ez legyen a jele a szövetségnek, amely fennáll köztem és köztetek, meg a veletek levő minden élőlény között, minden nemzedékre: szívárványt helyezek a felhőkbe. Ez legyen a szövetség jele köztem és a föld között.” (Ter 9,9-14)

„Akik pedig szeretnek, legyenek olyanok, mint a nap, amikor teljes fényében fölkel.” (Bír 5,31)

„Tiéd a nappal, az éjjel is a tiéd te tetted helyükre a csillagokat és a napot.” (Zsolt 74,16)

„Ha látom az eget, kezded alkotását, a holdat és a csillagokat, amelyeket ráhelyeztél, micsoda a halandó - mondom-, hogy törödsz vele, és az emberfia, hogy gondod van rá? Kevéssel tetted őt kisebbé Istennél, dicsőséggel és méltósággal koronáztad meg. Úrrá tetted kezded alkotásain, mindent lába alá vettedél.” (Zsolt 8,4-7)

Kigyűjtötte: Mojzerné Engler Viktória
Martonvásár, Szt. László Regionális Óvoda

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉNEK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI KATOLIKUS ÓVODÁINKBAN

„... ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető. ...” (Róm 1,20)

Célunk:

Megéreztetni a gyermekekkel, hogy „barátunk” a világ.

Minden úgy van megalkotva, hogy nekünk jó legyen.

Megajándékozottak vagyunk.

Vigyáznunk kell a világra, – használjuk, tovább szépítjük. (Környezetvédelem: hogyan használjuk, hogyan óvjuk?)

Alapelvek:

Teremtjük meg annak lehetőségét, hogy a helyi sajátosságok figyelembe vételével minél több élményhez jussanak a gyermekek.

Fontos szempont, hogy lehetőleg mindent a természetes környezetében mutassunk be a gyermekeknek.

A következő folyamat jöjjön létre:

Élmény – megismerés – cselekvő tapasztalatszerzés – ismeretek alkalmazása – azonosulás

Fokozatosság, komplexitás, folyamatosság, tevékenység központúság – motiváció, következetesség, kreativitás érvényesítése, rácsodálkozás képességének alakítása

Milyen isteni tulajdonságokra lehet felhívni a gyermekek figyelmét?

Ereje (nagysága, hatalmassága)

Bölcsessége (a világ törvényei pl.: télen pihen a természet)

Fantáziája (a világban fellelhető formagazdagság, változatosság)

Szépsége

Jósága (gondoskodik teremtményeiről)

Szeretete

Milyen erkölcsi tulajdonságokat alakíthatunk a gyermekekben?

Szeretet, összetartozás,

öröm, hála, megbecsülés,

a munka szeretete, tisztelete, becsülete, a környezet szeretete,

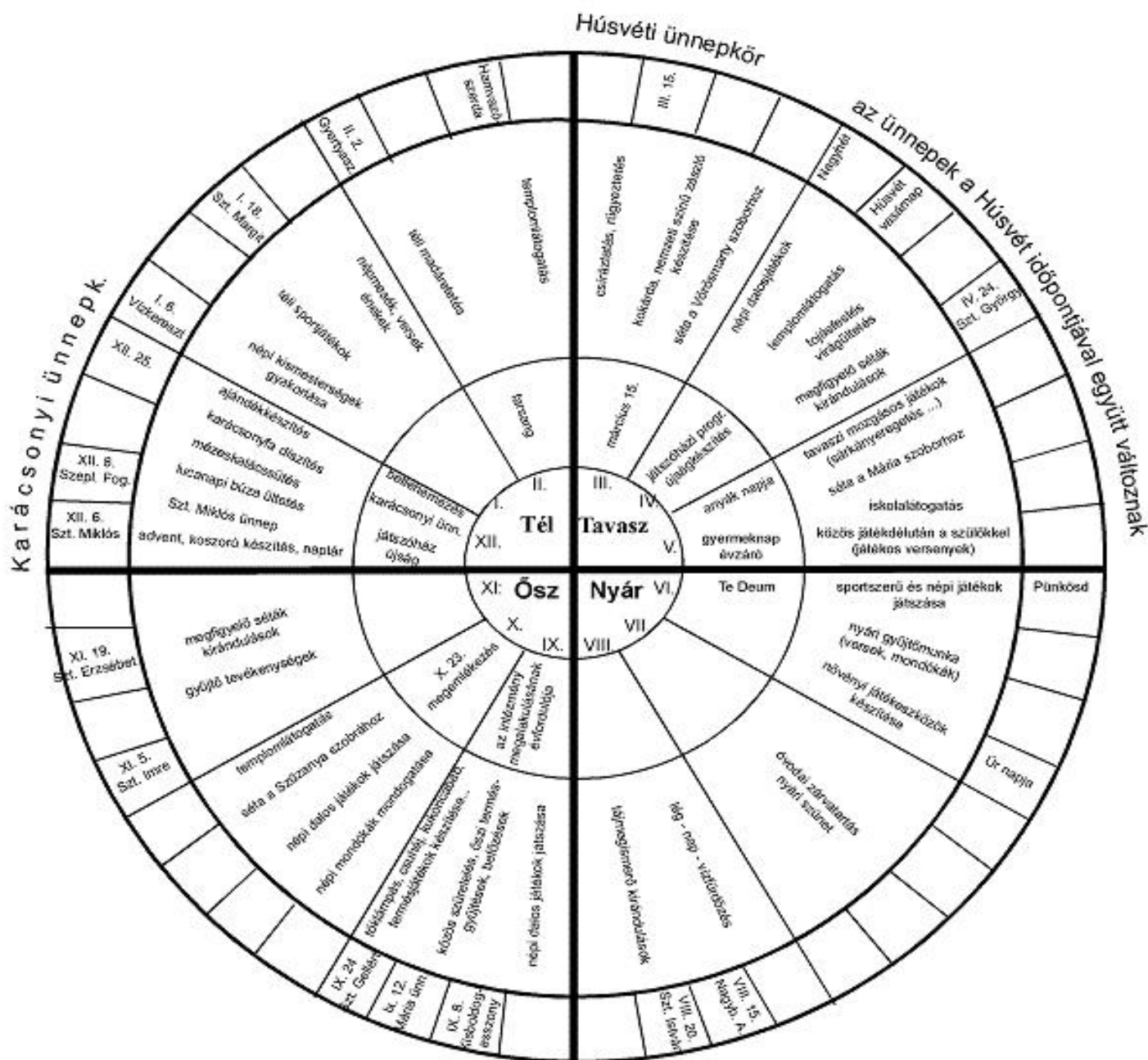
felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés.

➤ Kapcsolatteremtés:

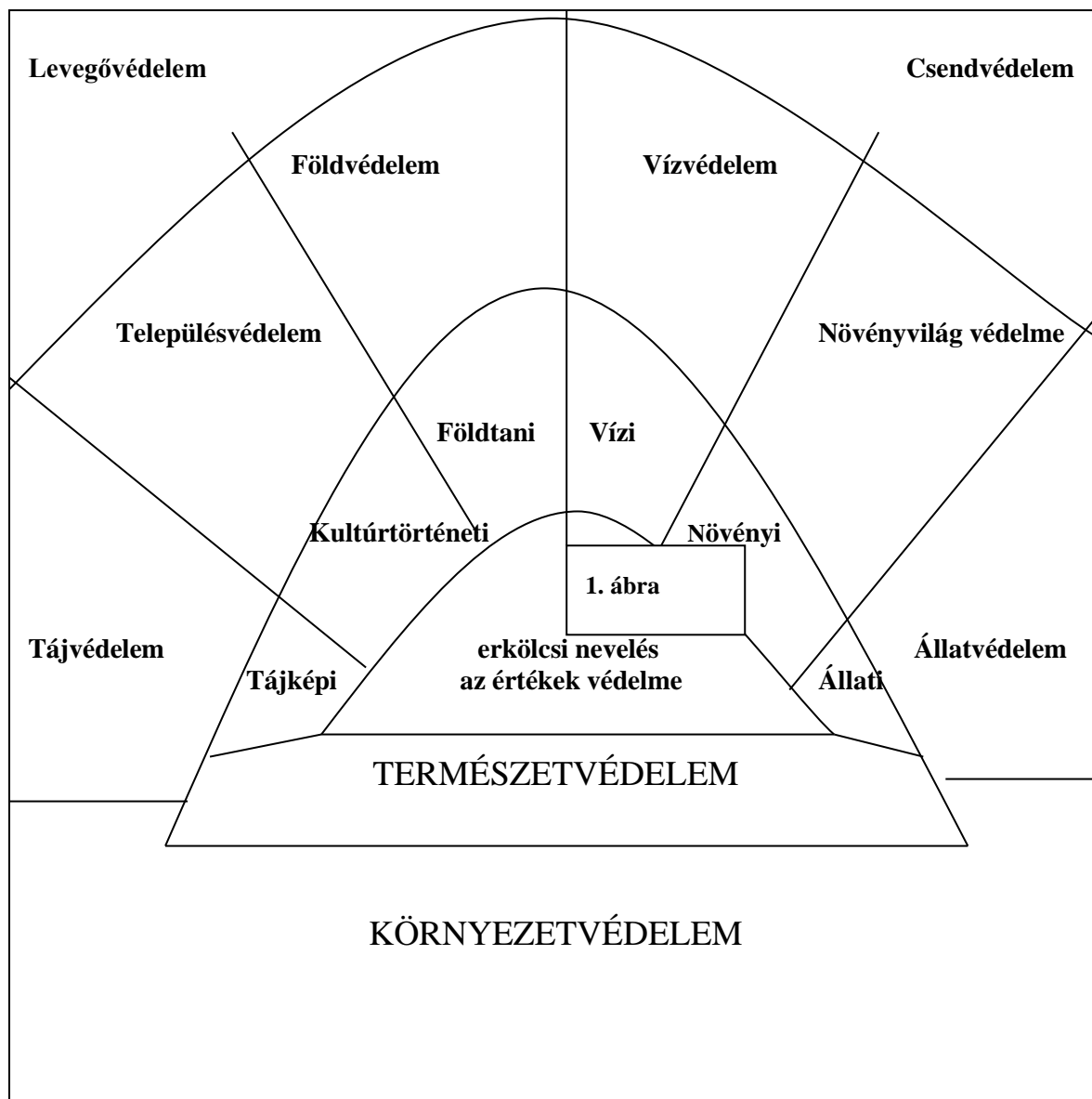
- A különböző témakörök és az isteni tulajdonságok,
- A témakörök és az erkölcsi tulajdonságok alakítása között.

„Csak két dolgot adhatunk az utánunk jövőknek: gyökereket és szárnyakat.”

ÉVKÖRTÁBLÁZAT

A KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS A TERMÉSZETVÉDELEM KAPCSOLATA

Forrás:
Dr Kárász Imre alapján

A KÜLÖNBÖZŐ KORCSOPORTOKBAN FELDOLGOZANDÓ TÉMÁK

3-4 évesek

Természeti környezet

Ég, föld, égitestek
Növények
Állatok
Évszakok (ősz, tél, tavasz)

Társadalmi környezet

Óvoda
Óvoda és környéke, közlekedés
Család
Testünk
Színek
Templom
Ünnepek, jeles napok, időszakok

4-5 évesek

Természeti környezet

Ég, föld, égitestek
Növények
Állatok
Évszakok (ősz, tél, tavasz)
Napszakok (világosság-sötétség)
Környezetvédelem

Társadalmi környezet

Mit csináltunk a nyáron?
Család (név, cím, otthoni munka)
Óvoda és környéke
Közlekedés
Testünk
Színek
Templom
Ünnepek, jeles napok, időszakok

5-7(8)évesek

Természeti környezet

Ég, föld, égitestek
Növények
Állatok
Évszakok (ősz, tél, tavasz)
Napszakok
Környezetvédelem
Élő - élettelen

Társadalmi környezet

Mit csináltunk a nyáron?
Nagycsoporthoz lettünk
Óvoda és környéke (név, cím)
Család
Emberek munkája
Közlekedés
Testünk
Színek
Templom
Ünnepek, jeles napok, időszakok
Helyi nevezetességek
Iskolások leszünk

3-4 ÉVES GYERMEKEKKEL FELDOLGOZANDÓ TÉMAKÖRÖK.

Természeti környezet

Isten a világ teremtője.
Közvetlen tapasztalatszerzés útján a teremtett világ szépségeire való rácsodálkoztatás
lehetőségeinek kihasználása.

Ég, föld, égitestek

Növények

Ismerkedés 2-3 gyümölccsel (a fogyasztás módja)
Ismerkedés 2-3 zöldséggel (a fogyasztás módja)
Ismerkedés 2-3 virággal (funkciói, az ápolás módja)

Állatok

Ismerkedés a legfontosabb ház körül élő állatokkal – kutya, macska (jellegzetessége,
mozgása, életmódja, külső jegyei, hangja)

Évszakok (ősz, tél, tavasz)

Ősz – levélhullás, színük, formájuk,
Időjárás, a természet változása,
Öltözködés.

Tél – időjárásban bekövetkezett változás,
Élmények, hó megfigyelése,
Kinti hideg, benti meleg, tűz (fény, melegség, veszély, óvatosság),
Madáretető vendégei, etetés.

Tavasz – időjárásban bekövetkezett változás, időjárás – öltözködés közti összefüggés,
Hajtatás, csíráztatás, - fejlődés megfigyelése,
Természet változásának megfigyelése,
Kerti munka – gereblyezés, ültetés, locsolás víz – az élet forrása.

Társadalmi környezet

A szeretet és gondoskodás megélése a katolikus óvodák nevelőmunkájában

Óvoda

Az óvoda neve, a gyermek neve, jele, társak neve, jele, óvónő, dajka neve,
Helyiségek, berendezés, udvar. (a beszoktatási idő alatt)

Óvoda és környéke, közlekedés

Ismerkedés a közvetlen környezettel,
A sétálás szabályainak elsajátítása (járda)

Család

Összetartozás, szeretet.

Testünk

Testrészek nevei, játékos felismerésük,
A végtagok funkciói,
Érzékszervek funkciói a világ megismerése,
Érzékszervek, végtagok gondozása,
Orvos gyógyító munkája.

Színek

Alapszínek felismerése a környezet tárgyain. (Kiegészítve a lila színnel – liturgia)

Templom

Ismerkedés a templommal, a templomban való helyes viselkedés szabályaival.

Ünnepek, jeles napok, időszakok

Helyi szokásoknak megfelelően építjük be a nevelési tervbe az óvoda ünnepeit.
(Védőszent, Advent, Szent Miklós ünnep, Karácsony, Nemzeti ünnep, Húsvét stb. - lásd évkörtáblázat)

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS BEÉPÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉBE KATOLIKUS ÓVODÁINKBAN, TÉMAKÖRÖKRE BONTVA

3-4 éves gyermekek részére

Természeti környezet

Ég, föld, égitestek (nap, hold, csillagok)

Teremtés – Mindent ajándékba kaptunk.
Rácsodálkozunk környezetünk szépségeire.
Beszélünk az égitestek (nap, hold, csillagok) fontosságáról.

Erkölcsei nevelés:

A környezetvédelem megalapozása.

Növények

Szeretet – Ha szeretünk valakit, megajándékozunk. Mennyei Atyánk is ezt tette.

Szépség – Rácsodálkozás a teremtett szépségekre, gyönyörködés közvetlen környezetünk növényeiben.

(Az óvoda környékén kicsi virág, hatalmas, magas fa...)

Erkölcsei nevelés:

Gondoskodás – Mennyei Atya gondoskodik a növényekről is. Esővel öntözi, hóval védi, napsütéssel melegíti a növényeket. Mi is gondoskodunk róluk (locsolás). A növények gondozása, védelme.

Szeretet, öröm, hála, megbecsülés – Hálaadó ima elmondása a természetben, a természetért.

Állatok

Gondoskodás, fantázia – az állatvilág változatossága, az állatok külseje (pl.: téli bunda, téli álom, lakóhelyük)

Erkölcsei nevelés:

Odafigyelés és felelősség, gyöngédség a háziállatokkal,
Munka szeretete. (rendszeres gondoskodás az állatokról: madáretetés, vad etetés)

Évszakok (ősz, tél, tavasz)

Bölcsesség, fantázia, szépség – az évszakokban rejlő szépségek felfedezése.

Teremtés – a természet rendje: hálaadás az évszakok ajándékaiért.

A természet nyugovóra tér, gondoskodás.

Újra él a természet.

Évszakok örömeinek átélése.

Erkölcsei nevelés:

Öröm, hála, hálaadás – köszönjük a sok jót és szépet (termékek, termények, betakarítás, tél örömei, tavasz szépsége, stb.)

A teremtett világ ajándék. Hálánk kifejezése, hogy óvjuk, védjük.

Társadalmi környezet

Óvoda

Gondoskodás, bölcsesség, jóság – A mennyei Atya szeret minket.

Erkölcsei nevelés:

Együtt lehetünk, megismerhetjük egymást, együtt játszhatunk és imádkozhatunk.

Szeretet, összetartozás, egymásra való odafigyelés – szeretjük egymást, megismerjük egymást: gyerekek, óvónénik, dajkanénik, szülők, atya.

Közösségi nevelés – oszd meg a játékodat! Vigasztald, simogasd, öleld meg szomorkodó társadat.

Fogd meg a kezét a társadnak.

Óvoda és környéke, közlekedés

Bölcsesség – gyorsabb, praktikusabb célba jutás (életmentés, tömegközlekedés)

Erkölcsei nevelés:

Egymásra, és környezetünkre való figyelés – közlekedési szabályok betartása séta során, ne szemeteljünk, vigyázzunk környezetünk rendjére.

Mi is betartjuk a szabályokat, hogy ne legyen baj.

Fogjuk egymás kezét, vigyázzunk egymásra.

Összetartozás élményének erősítése.

Család

Szeretet, jóság, gondoskodás – Szüleinket a mennyei Atyától kaptuk. Minket is szeretnek szüleink (a szeretet kifejezésének módjai: simogatás...)

Fantázia – különbözőek vagyunk (hajszín, testmagasság...)

Erkölcsei nevelés:

Keresztelés – mindannyiunkat megkereszteltek.

Ismerkedés a Szent Család tagjaival. – (A Szent Család, mint minden család példája, mintája.)

Szeretet, összetartozás, öröm – érzelmi kötődés erősítése.

Hála, megbecsülés – egymás munkáját megbecsüljük (pl.: sáros cipő megtörlése...)

Gondoskodás – csecsemő, öreg, beteg családtagokról, segítségnyújtás.

Egymásra való odafigyelés – vegyük észre, mikor tudunk segíteni.

Testünk

Isten alkotó munkája, szeretete – az ő képére teremtette az embert,

Szépsége, fantáziája – mindannyian különbözőek vagyunk, ugyanakkor hasonlóak.

Erkölcsei nevelés:

Hálaadás, köszönet, együttérzés, részvét, megbecsülés, – (Egészségesek vagyunk, kérjük a mennyei Atyát beteg társaink, hozzátartozóink felgyógyulásáért.)

Vigyázzunk magunkra, és a társainkra.

Színek

Fantázia, szépség, változatosság, harmónia – évszakok színeiben való gyönyörködés.

Erkölcsei nevelés:

Öröm, hála – részesei lehetünk és csodálhatjuk ezt a harmóniát. Ismerkedés egy liturgikus színnel: lila (a bánat színe – megpróbálunk jók lenni).

Templom

Szeretet, jóság, bölcsesség – Isten háza, itt találkozhatunk vele, imádkozhatunk hozzá.
A templomban együtt lehetünk azokkal, akik szeretik a mennyei Atyát.

Erkölcsei nevelés:

Öröm, hála, szeretet, összetartozás – ünnepeink, hagyományaink helyszíne a templom is lehet.

Ismerkedjenek a templomban való viselkedés módjával.

Ünnepek, jeles napok, időszakok

Ereje, jósága, szeretete – Mennyei Atyánk megajándékozott minket. Lelkileg készülünk az ünnepi alkalmakra.

Erkölcsei nevelés:

Szeretet, öröm, hála, megbecsülés, vendégvárás.

Az összetartozás felemelő érzésének megéreztetése a családban, óvodában, templomban, egyházi közösségben.

Segítsünk másoknak.

Az ünnepek szebbé, változatosabbá, teljesebbé teszik életünket.

VÁZLATOK

I. vázlat

Korcsoport: 3-4 évesek

Téma: Az állatok – a ház körül élő és a házi állatok.

Időpont: Március 1. hét.

Nevelési cél: Vegyék észre a mennyei Atya ajándékozó jóságát az állatok sokféleségében; szerető gondoskodását abban, hogy nekünk adta az állatokat – szolgáljanak nekünk, mi pedig gondoskodjunk róluk! Érezzék meg, hogy felelősek vagyunk a ránk bízott állatokért!

Feladat: A gazdasági udvarban tett látogatás során figyeljék meg a kutya és a macska, a háziállatok (tyúk, kakas, kacsa, disznó) külső jellegzetességeit, hangjukat, élőhelyüket, táplálkozásukat, halljanak a hasznukról – melyik állatot miért tartják?

Módszerek: Megfigyelés, tapasztalatszerzés (hallás, látás, tapintás, szaglás útján), cselekedtetés, rövid magyarázat, szemléltetés, beszélgetés, ismétlés – a már hallott ismeretek felelevenítése.

Eszközök: Az előzetes szemléltetéshez képeskönyvek, enciklopédiák a háziállatokról, jelképes ajándék a házigazdáknak, fényképezőgép...

Előzmény: Az előző napokban az óvodában célzott képeskönyv-nézegetés kezdeményezése a ház körül élő, és a háziállatokról.

1. Az indulás előtt az alapvető közlekedési szabályokat megbeszéljük a gyermekekkel.

Elsétálunk a közelben lévő ismerős család gazdasági udvarába. (Távolabbi célpont esetén szülők segítségét vesszük igénybe).

Köszöntjük a háziakat, elmondjuk kirándulásunk célját, engedélyt kérünk az állatok megtekintéséhez.

A baleset-megelőzés érdekében megbeszéljük a fontos tudnivalókat. (A kutyát mérgeztetni, a dróthálón benyúlni... nem szabad!)

2. Felelevenítjük a kutyáról és a macskáról hallottakat – külső jellegzetességeik, hangjuk, élőhelyük, gondozásuk, táplálkozásuk, hasznuk... (Közben cicasimogatás – a gyöngédség megtapasztalása, etetés, itatás – a lefetyelés megfigyelése, utánzása... Mondogatjuk a Cirmos cica dorombol, hallgatja a komondor ... kezdetű mondókát.)

Megfigyeljük a háziállatok külső tulajdonságait, élőhelyét (közben ól, kifutó, vályú, itató... megnevezése).

Ismerkedünk új fogalmakkal: csőr, taréj, szárny, fészek, takarmány, táp...

A gyermekek bevonásával etetjük az állatokat, közben beszélünk arról, hogy gondoskodni kell az állatokról. (Felelősség alakítása: etetés, itatás, tisztántartás...)

A beszélgetés során az állatok hasznára is felhívom a gyermekek figyelmét. (Hús, tojás, az ételmaradék felhasználása...)

Megköszönjük a mennyei Atyának, hogy sok kedves állattal ajándékozott meg minket. Eléneklünk a gyerekeknek az Én elmentem a vásárba ... kezdetű éneket.

3. A látogatás végén kezet mosunk, (szükség esetén WC használat).

Köszönetet mondunk a vendéglátásért, átadjuk jelképes ajándékunkat, elköszönünk és hazaindulunk.

Orossné Seper Ildikó
Győr, Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpont – Óvoda

II. vázlat

<u>Korcsoport:</u>	3-4 évesek
<u>Téma:</u>	Színek – az alapszínek felismerése, azonosítása.
<u>Időpont:</u>	November 4. hét.
<u>Nevelési cél:</u>	Csodálkozzanak rá a teremtett világ sokszínűségére, a színek pompájára, örömmel beszélgessenek mennyei Atyánk ajándékozó jóságáról.
<u>Feladat:</u>	Ismerkedjenek az alapszínekkel. (Piros, kék, zöld, sárga, fehér, fekete.) Játék során azonosítás, különbségtétel gyakorlása.
<u>Módszerek:</u>	Megfigyelés, cselekedtetés, rövid magyarázat, szemléltetés, beszélgetés, ismétlés, játék.
<u>Eszközök:</u>	Esernyő, padlóra ragasztott különböző színű alakzatok, kartonbók készült kormánykerekek, színezők, játékeszközök.
<u>Előzmény:</u>	Megelőző időszakban a különböző tevékenységek közben színek megnevezése, a különböző színű játékok válogatása.

1. Az érdeklődés felkeltése egy esernyő pörgetésével történik.

Az esernyő hat részre van osztva, amelyeken a hat alapszín látható. Minden szín alatt egy-egy kép van elhelyezve. (Piros – virág, kék – égbolt, zöld – falevél, sárga – nap, fehér – hópehely, fekete – kutyus.)

– Üljetek le velem szemben, nézzük meg, milyen színek vannak az esernyőn! (A színek megnevezése, összefüggés az alatta lévő képpel – piros, mint a virág, kék, mint az égbolt...)

– A mennyei Atyának köszönjük ezt a sok színes dolgot, amit azért ajándékozott nekünk, mert nagyon szeret minket.

2. Szervezési feladat: a szőnyeg felhajtása.

– Nézzétek, a padlóra ragasztottam különböző színű garázsokat. Készítettem színes kormánykerekeket is. Autós játékot fogunk játszani. (A gyerekek garázst választanak maguknak. Megkapják az azonos színű kormánykereket, és már indulhatnak is. Jelre az azonos színű garázsba kell visszaállniuk.) Ellenőrzés után dicsérem a megfelelő színű garázst választókat. Egy-egy menet közben a kormánykerekek cseréjével nehezítem a feladatot. A játék közben folyamatosan dicsérem az óvatosan közlekedőket, serkentve ezzel a többieket is a megfelelő magatartásra. (Egymásra való odafigyelés, alkalmazkodás, baleset esetén vigasztalás...)

3. Visszavezetés a játékba:

- Elfáradtunk az autózásban, aki már nem szeretne autózni, hozza ide a kormánykerékét.

Egy-két játéklehetőséget javaslok, amelyek kapcsolatosak a színekkel. A játéktevékenységeket figyelemmel kísérve beszélgetést kezdeményezek a színekről.)

Baradicsné Dobi Julianna
Fót, Gondviselés Óvoda

III. vázlat

Korcsoport: 3-4 évesek

Téma: Testünk

Időpont: November 1. hét.

Nevelési cél: Csodálkozzanak rá az emberek sokféleségére. Örüljenek maguknak, legyenek hálásak szüleiknek, és a mennyei Atyának teremtő jóságáért.

Feladat: Ismerjék fel, és nevezzék meg testrészeiket, ismerkedjenek azok funkcióival.

Módszerek: Beszélgetés, játék, cselekedtetés.

Eszközök: Tükör, babák, babaruhák, rajzlapok, gyümölcs.

1. Kezdeményezési módok:

- Mondókával hívogatom magam köré a gyermekeket. (Orrom, orrom, kedves orrom.)
- „Pont, pont, vesszőcske”..... rajzolásból indítom a kezdeményezést.

2. A gyerekek elhelyezése a nagytükör előtt, félkörben történik.

Miközben nézegetjük magunkat a tükörben, beszélgetünk a testrészeikről. (Fej – nyak – törzs – kezek – lábak) Közösen mondogatjuk az Orrom, orrom ... kezdetű mondókát, miközben mutatjuk a megnevezett testrészeket.

Beszélek arról a gyerekeknek, hogy a mennyei Atya teremtett minket, adott nekünk kezet, lábat ..., hogy sok mindent tudjunk tenni velük. (Erkölcsei nevelés – kezünkkel simogathatunk, ölelhetünk, lábunkkal látogatóba mehetünk ...)

Egészségvédelem alapozása: Nagyon sok mindenre tudjunk a kezünket, lábunkat, ... használni, vigyázzunk rá, hogy egészségesek maradjunk.

3. Visszavezetés a játékba:

- Fürdessük meg a babát, öltöztessük föl.
- Játékos utánzó mozgással a tükörképjáték alapozása történik. (Forduljatok felém, most ti lesztek a tükör, mindig tegyétek azt, amit én!)

Baradicsné Dobi Julianna
Fót, Gondviselés Óvoda

4-5 ÉVES GYERMEKEKKEL FELDOLGOZANDÓ TÉMAKÖRÖK

Természeti környezet

Isten a világ teremtője.

Közvetlen tapasztalatszerzés útján a teremtett világ szépségeire való rácsodálkoztatás lehetőségeinek kihasználása.

Ég, föld, égitestek

Növények

2 újabb gyümölcs megismerése (a fogyasztás lehetőségei),
2 újabb zöldség megismerése (a fogyasztás lehetőségei),
Ültetés, locsolás, betakarítás gyakorlása,
Piaclátogatás.

Állatok

Ismerkedés a ház körül élő állatokkal (pl.: tyúk, csirke, kakas, liba, sertés stb.),
Ház körül élő nem hasznos állatok megfigyelése (pl.: pók, légy, hangya stb.),
Ismerkedés a vadon élő állatokkal (farkas, róka, medve, nyúl),
Ismerkedés a vízben élő állatokkal (hal, béka, stb.),
2-3 madár megfigyelése (gólya, cinke, rigó, veréb, galamb stb.),
1-2 bogár megfigyelése (katica, cserebogár stb.),
Haszonállatok (látogatás a boltba).

Évszakok (ősz, tél, tavasz)

Ősz: - időjárás, természet változása, eső, szél hatása a környezetre,
Védekezés a hűvös ellen,

Az ősz hasznossága, részvétel a kerti munkákban – szüret,
Őszi piaclátogatás.

Tél: - időjárás – természet változása,
A tél jellegzetességeinek megfigyelése,
Téli örömök, élmények,

Madáretetés – ismerkedés a madarak nevével, alakjával (veréb, cinke),
Ültetés, hajtás (víz, napfény, meleg – éltető erő).

Tavasz: - időjárás - természet változása,
Rügyezés, gyönyörködünk a tavasz virágaiban,
Beszélgetés a z időjárás és az öltözködés közötti összefüggésről,
Kerti munka (Ásás, veteményezés, ültetés, gereblyezés, locsolás gyomlálás, kapálás),
Víz – éltető erő.

Napszakok (világosság-sötétség)

Érzékelő játékokon keresztül a különbség észrevétele,
Érzelmek megfogalmazása.

Környezetvédelem

Környezetünk tisztaságának megtartása,
Takarékoskodásra nevelés.

Társadalmi környezet

Mi minden történt a nyáron?

A nyárról szerzett tapasztalatok rendszerezése,
Beszélgetés a gyermekek élményeiről.

Család (név, lakcím, otthoni munka)

Szeretet,
Tágabb család (nagyszülők),
Otthoni munka, a gyermekek munkája otthon.

Óvoda és környéke

Óvoda neve, védőszentje, katolikus köszönés,
Jó, hogy katolikus óvodába járhatunk,
Egyházközségünk.

Közlekedés

Közlekedés gyakorlása,
Utazás buszon, vonaton, a helyes viselkedés gyakorlása,
Közlekedési eszközök lényeges jegyeinek összehasonlítása,
Ismerkedés a közlekedési lámpával. (a forgalomirányító rendőr munkájával)

Testünk

Beszélgetés a testrészek közötti kapcsolatról,
Testrészekkel végezhető tevékenységek – környezetünk formálása,
Tisztálkodási eszközök használata,
Orvos gyógyító munkája.

Színek

Ismerkedés kiegészítő színekkel: rózsaszín – bordó, citromsárga – narancssárga,
Liturgikus színek: lila, szürke.

Templom

Gyakorolják a templomban való helyes viselkedés módját.
Ismerkedjenek a templom berendezési tárgyival. (padok, szenteltvíz-tartó, oltár,
gyertyák, csengő...)

Ünnepek, jeles napok, időszakok

Helyi szokásoknak megfelelően építjük be a nevelési tervbe az óvoda ünnepeit.
(Védőszent, Advent, Szent Miklós ünnep, Karácsony, Nemzeti ünnep, Húsvét, Pünkösöd stb.)

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS BEÉPÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉBE KATOLIKUS ÓVODÁINKBAN, TÉMAKÖRÖKRE BONTVA

4–5 éves gyermekek részére

Természeti környezet

Ég, föld, égitestek (nap, hold, csillagok)

Teremtés – Mindent ajándékba kaptunk.
Rácsodálkozunk környezetünk szépségeire,
Beszélünk az égitestek (nap, hold, csillagok) fontosságáról,
Hálát adunk környezetünkért, a teremtett ajándékokért.

Erkölcsei nevelés:

A környezetvédelem megalapozása.

Növények

A teremtett világ része.

Szeretet, szépség, bölcsesség - az évszakok sokszínűsége, változatossága.

Rácsodálkozás a teremtett szépségekre, gyönyörködés tágabb környezetünk növényeiben. (kirándulások szervezése)

A mennyei Atya így gondoskodik rólunk: növények – táplálék, gyógynövények, dísnövények.

Erkölcsei nevelés:

Felelősségtudat alakítása. (óvjuk, védjük a növényeket, gondoskodunk róluk)

Munka szeretete: kerti munka, a növények gondozása, a fejlődésre való odafigyelés.

Rendszerességre szoktatás.

Öröm, hála, megbecsülés – Hálaadó ima elmondása a természetben, a természetért.

Természetvédelem, környezetvédelem alapozása.

Állatok

Gondoskodás – Minden teremtményéről gondoskodik a mennyei Atya.

Az emberek örömeire, táplálékára és szolgálatára is alkalmasak az állatok.

Erkölcsei nevelés:

Gondoskodás az állatvilágon belül (állatcsaládok – falkák összetartozása)

Az emberek is gondoskodnak az állatokról (háziállatok, vadon élő álatok)

Az óvodai akváriumról, terráriumról közösen gondoskodunk.

Évszakok (ősz, tél, tavasz)

Bölcsesség, fantázia, szépség – a teremtésben felfedezhető harmónia (Az évszakokban rejlő szépségek megfigyelése.)

Teremtés – a természet rendje: az évszakok ajándékai, a pihenő, majd újra éledő természet felfedezése.

Évszakok tevékenységeiben rejlő örömök megtapasztalása.

Erkölcsei nevelés:

Minden évszak más-más feladatot ad, lehetőséget kínál a munkálkodásra. A munka szeretete, felelősségvállalás: Munkánkkal mi is alakítjuk, szépítjük környezetünket.

A teremtett világ ajándék. Hálánk kifejezése, hogy óvjuk, védjük.

Napszakok (világosság-sötétség)

A nappalok és az éjszakák váltakozása mennyei Atyánk bölcsességét, szépségét, mindenhatóságát, szeretetét mutatja meg nekünk. (A felhők játéka, a lemenő nap látványa, a csillagos ég gyönyörűsége Isten jelenlétével erősít minket.)

A nappal és az éjszaka váltakozásával a mennyei Atya lehetővé teszi testünk és lelkünk pihenését, erő gyűjtését.

Erkölcsei nevelés:

Öröm és hála kifejezése a napszakokért imáinkban.

Környezetvédelem alapozása (pl.: csendvédelem)

Engedelmesség alakítása – a napirendhez való alkalmazkodás óvodában és otthon. (Időben nyugovóra térni és kelni!)

Környezetvédelem

Mennyei Atyánk munkatársai vagyunk a teremtett világ alakításában.

Mennyei Atyánk megajándékozott minket a természettel. Köszönet, hála kifejezése a teremtett világért séták kirándulások alkalmával.

Erkölcsei nevelés:

Amit ránbízott a mennyei Atya, arra vigyáznunk kell. A természet védelmének alakítása a gyermekek életkori sajátosságainak és értelmi képességeinek megfelelően. (Pl.: takarékoskodjunk a vízzel, az energiával, ne szemeteljünk, szépítsük környezetünket virágültetéssel stb.)

Becsüljük meg a másik ember munkáját.

Társadalmi környezet

Mi minden történt a nyáron?

Beszélgünk a pihenés fontosságáról, a nyári élményekről. Megnőttünk, okosodtunk, köszönjük a nyár örömeit.

Rácsodálkozunk a természet harmóniájára, apró csodáira.

Erkölcsei nevelés:

Az összetartozás erősítése a közös élmények által.

A szabadidő igényes eltöltésének alakítása – egészségmegőrzés: vízfürdő, napfürdő, pihenés.

Család (név, lakcím, otthoni munka)

Isten gyermekei vagyunk. Köszönjük a családunkat, az otthonunkat. (Részvétel, vagy beszélgetés a kereszteletről) Mindenkinek meg van a helye és a feladata a családban.

Példaképpen állítjuk a Szent családot. A szerepek erősítése, identitástudat alakítása fontos feladat.

Erkölcsei nevelés:

A felelősségvállalás alakítása.

Családunk tagjaihoz mindig bizalommal fordulhatunk.

Óvoda és környéke

Gondoskodás – Jó, hogy van óvoda, ahol játszhatunk, vigyáznak ránk, míg szüleink dolgoznak. Hangsúlyozni kell, hogy jó dolog katolikus óvodába járni!

Erkölcsei nevelés:

Öröm, hála, összetartozás erősítése. Ismerjük, és becsüljük meg az óvodában dolgozók munkáját.

Esetleg a szülők bevonásával az óvoda szépítése, kertrendezés stb.

Közlekedés

A mennyei Atya bölcsességéből kapott az ember. – Hálát adunk a tudományért, ami által könnyebbé, gyorsabbá vált a közlekedésünk.

Erkölcsei nevelés:

Segítségnyújtás, önzetlenség alakítása.

Testünk

Isten az ő képére teremtette az embert. (Jelentése: tudunk gondolkodni és szeretni.)

Mindannyian különbözőek vagyunk, ugyanakkor hasonlóak. (Különbségek, hasonlóságok felfedezése, öröm, hála kifejezése.)

Erkölcsei nevelés:

Hálaadás, köszönet, együttérzés, részvétel, megbecsülés.

Testi adottságainkat jó tettekkel kell használnunk.

Szolgálat vállalása (Pl.: egyéni megbízatások teljesítése, az orvos munkája, – mások munkájának megbecsülése)

Színek

A mennyei Atya fantáziája. A szépség: Isten díszíti a világot. – Évszakokban megjelenő domináns színek megfigyelése.

Beszélgetés a liturgikus színek jelentéséről. (Lila – a bánat színe – bánjuk a rosszat, megpróbálunk jók lenni. Szürke – hamvazkodás – Istenhez képest olyan picik vagyunk, mint a porszem, mennyei Atyánk mégis nagyon szeret minket.)

Erkölcsei nevelés:

Öröm, hála a csodálatos világért, a színek harmóniájáért.

Színes gyermekmunkák készítésével díszítik környezetüket, bekapcsolódnak a mennyei Atya díszítő munkájába.

Templom

A templom épületében, létrehozásában megjelenik az ember ügyessége, ereje, tudása, szépség utáni vágya. Akit szeretünk, annak a legszebbet akarjuk adni.

A templom nem csak az ünnepek, hanem a mindennapok helyszíne is.

Szeretet, jóság, bölcsesség. – Isten háza, itt találkozhatunk vele, imádkozhatunk hozzá.

A templomban együtt lehetünk azokkal, akik szeretik a mennyei Atyát.

Erkölcsei nevelés:

Öröm, hála, szeretet, összetartozás. – Ünnepeink, hagyományaink helyszíne a templom is lehet.

A templomlátogatás során ismerkedünk a helyes viselkedés szabályaival, gyakoroljuk azokat.

Ünnepek, jeles napok, időszakok

Jóság, szeretet – Lelkileg készülünk az ünnepi alkalmakra. Mivel szeretjük a mennyei Atyát, időt szentelünk neki!

Bölcsesség – Az ünnepek, jeles időszakok változatossá, széppé, gazdagabbá teszik az életünket.

Erkölcsei nevelés:

Szeretet, öröm, hála, megbecsülés megélése, vendégvárás, a készülődés varázsának átélése.

Az összetartozás felemelő érzésének megérettetése a családban, óvodában, templomban, egyházi közösségben.

Mivel és hogyan készülünk az egyes ünnepekre?

VÁZLATOK

I. vázlat

Korcsoport: 4 – 5 évesek

Téma: Növények: őszi gyümölcsök (alma, körte, szőlő, szilva)

Időpont: Október 3. hét.

Nevelési cél: Annak megláttatása, hogy felelősek vagyunk mindazért, amit ajándékba kaptunk a mennyei Atyától. Örömmel és jól használjuk a kapott természeti javakat. Védjük és becsüljük meg a természetet, amit a mennyei Atyától kaptunk ajándékba!

Feladat: Halljanak arról, hogy a Mennyei Atya ajándékai a növények, gyümölcsök. Tapintsák, ízleljék, szagolják meg a gyümölcsöket. Halljanak a növények gondozásának fontosságáról.

Módszerek: Szemléltetés, beszélgetés, rövid magyarázat, cselekedtetés, feladatmegoldás, szituációs játék.

Eszközök: Gyümölcsök, gyümölcsös nyakláncok, szigetelő szalag, gyümölcsöket ábrázoló képek, gyümölcsök, kosár, kendő, gyurma, gyurmatábla.

Előzmények Séta a zöldséges boltban vagy piacon.

1. Szervezési feladatok:

Eszközök előkészítése (a négyféle gyümölcs, kosárban, letakarva).

Padlóra 4 szig. szalag kör ragasztva benne képek a gyümölcsökről, öntapadós papírból.

Gyümölcs medállal ellátott nyakláncok előkészítése

Motiváció: 1. Zöldséges játék,
2. Gyümölcsök mintázása gyurmából,
3. Dal: „Hej a sályi piacon”

Érdeklődő gyerekek elhelyezése a szőnyegen, körben, törökülésben.

2. Nézzétek csak, hoztam egy kosarat, vajon mit tettem bele? (leveszem a terítőt) Bizony gyümölcsöket! Meg tudjátok-e nevezni őket? (Egyenként kiemeljük azokat a kosárból (alma, körte, szőlő, szilva)

Vallásos nevelés: Ki ajándékozott meg minket a gyümölcsökkel? (Meghallgatom a válaszokat, ha nem érkezik megfelelő válasz, segítek.) A szerető mennyei Atyától kaptuk ezeket. Észrevettétek milyen szép színesre teremtette a mennyei Atya? (Magnevezzük a színüket.)

Beszélgetést indítok az őszi gyümölcsökről.

Miért szeretjük a gyümölcsöt? (Jó az ízük, sok vitamin van bennük)

Felelősségtudat alakítása: Óvjuk, védjük a növényeket, gondoskodunk róluk.

Ezek a gyümölcsök ősszel érnek. Ősszel szüreteljük őket. Ismertek-e még más gyümölcsöket?

Munka szeretetének alapozása: A munka fontossága, kerti munka, a növények gondozása, a fejlődésre való odafigyelés.

Mi mindent lehet készíteni belőlük? (Leves, sütemény, eltehetjük befőttnek.)

Tudjátok-e miért jó, ha sok gyümölcsöt esztek? (Nagyon egészséges, vitamindús.)

3. Játsszani fogunk! (Feltekerem a szőnyeget, alatta a szigetelő szalag körök, benne 1-1 nagy gyümölcskép) Adok nektek nyakláncokat, amin gyümölcsök vannak. Amíg szól a zene, (gyerek népzene) addig futkározhattok, amikor elhallgat, mindenki szaladjon a saját nyakláncához illő körbe. Almák az almákhoz stb.... (Ha az idő engedi 1-1 játék között nyaklánc csere.) 3 – 4-szer játsszuk el. Erkölcsei nevelés: szabálytudat alakítása.

4. Visszavezetés a játékba:

Gyümölcssaláta készítés, gyümölcsös színezőlapok színezése, piacos játék a valódi gyümölcsökkel.

Pálháziné Sáreczky Judit
Fót, Gondviselés Óvoda

II. vázlat

Korcsoport: 4 - 5 évesek

Téma: Megérkezett a tavasz!

Időpont: Április 2. hét.

Nevelési cél: Az öröm és hála érzésének felébresztése a teremtett világ szépségeiért. Csodálkozzanak rá a Teremtő mindenhatóságára, végtelenségére, jóságára. A mennyei Atya újra éleszti (ébreszti) a természetet!

Feladat: Az időjárás változásainak megfigyeltetése a kirándulás alkalmával, (napsütés, hőmérséklet, hosszabb nappalok), ezeknek hatása a növényekre, állatokra. A tavak jellegzetességeinek megfigyeltetése.

Módszerek: Megfigyeltetés, szemléltetés a kirándulás alkalmával, beszélgetés, tevékenykedtetés, rövid magyarázat, mondókázás, éneklés.

Kirándulás különjárással Hédervárra.

1. Indulás előtt a megfigyelés szempontjainak megbeszélése (Mi változott meg? Mitől /Kitől/ változott meg?)

Az időjárás, a növények, állatok életének változásai ... Ki irányítja a világ változásait?

Induláskor az alábbi verset mondogatjuk:

Som virág, som virág

Aranysárga a világ

Kakukkfütty, kakukkszó

Kirándulni volna jó.

(Kányádi Sándor)

2. Részben a gyerekek észrevételeire támaszkodva, részben irányítva a megfigyelést kérdésekkel, rövid magyarázatokkal felhívom a figyelmüket a természet sokszínűségére, sokféleségére...

3. Virágszedés, „kincsek” gyűjtése: kavicsok, ágak ...

Elcsendesedés – szemléltetés: a természet hangjainak megfigyelése, dalok, versek, imák a témához kapcsolódva. Szabad játékok a természetben (fogócskák, papírsárkány röptetése – otthon készítettük, körjátékok, egyszerűbb szabályjátékok ... (evés, ivás)

Anyanyelvi játékot is játszunk az érdeklődő gyerekekkel: Ha én fa lennék... (virág, eső, patak, folyó, madár, stb), akkor pl.: vízparton nőnék, szép, nagy lombkoronám lenne, megengedném, hogy a madarak fészket rakjanak az ágaim között stb. (A gyerekek saját elképzelésüknek megfelelően adják a válaszokat, alakítják a gondolat menetét.)

4. Hazatérve a „kincsek” elhelyezése a csoportszoba kisoltárán, az élmények felidézése az elkövetkező napokban. Hálaadás a mennyei Atyának a jóságáért, a gondoskodásért, ima elmondásával.

Orossné Seper Ildikó
Győr, Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpont – Óvoda

5-7 (8) ÉVES GYERMEKEKKEL FELDOLGOZANDÓ TÉMAKÖRÖK

Természeti környezet

Növények

Újabb gyümölcsök, zöldségek megismerése,
Kerti munka végzése,
Piaclátogatás, vásárlás.

Állatok

Újabb ház körül élő állat megismerése (az ember gondozza a háziállatokat).
Állatok rendezése: ház körül – vadon él,
Az ember gondozza – nem gondozza,
Hasznos állat – káros állat.

Évszakok (ősz, tél, tavasz - nyár)

Ősz: - jelenségek megfigyelése (szél, eső, köd, levélhullás, avar, beérik a termés – eltevése télire).

Őszi munka végzése (gereblyezés, alma, szőlőszüret).

Ismerkedés a költöző madarakkal (gólya, fecske), rovarokkal.

Állatok készülődése a téli időszakra (gyűjtögetés, vackolás).

Tél:- ősz-tél összehasonlítása (hó, fagy, zúzmara, dér, jég, jégvirág)

Téli örömök kihasználása (hógolyózás, szánkózás, síelés, korcsolyázás, hófestés, hóangyal készítése...)

A növények, állatok pihennek (téli álom – vagy az ember gondoskodik róluk).

Madáretetés – itt teletelő madarak megfigyelése (külső jegyek, lábnyomok).

Tavaszi: - tavaszi jelenségek

Tél-tavaszi összehasonlítása (csapadék – eső, ruhatár megváltozása, fűtés elhagyása, egészségmegőrzés...)

Madarak megfigyelése (a költöző madarak újra itthon),

Tavaszi kert élőlényei (lepke, bogár),

Kerti munka végzése (veteményezés, ásás, palántázás),

Locsolás – víz: éltető erő.

Nyár: Időjárással kapcsolatos változások.

Locsolás – víz: éltető erő.

Pihenés, kirándulások, nyári örömök – Balesetmegelőzés!

Nyári termések, termények, egyéb növénygyűjtés, betakarítás.

Napszakok

Reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjszaka,

A napszakokra jellemző jegyek felismerése, beszélgetés a kötődő érzelmekről.

Élő – élettelen

Dolgok, tárgyak összehasonlítása, megkülönböztetése,

Az élet jelei: légzés, táplálkozás, növekedés-fejlődés, elmúlás.

Környezetvédelem

Környezetünk alakítása (szépítése, tisztaságának, rendezettségének óvása),

Takarékoskodásra nevelés.

Társadalmi környezet

Mi minden történt a nyáron?

Nyári élmények felidézése (nyaralás, növekedés...).

Nagycsoportosok lettünk

Korábbi óvodai emlékek felidézése (Mi változott az óta?).

Óvoda és környéke (név, cím)

Az óvoda nevének, címének megismerése,
Az óvoda védőszentjének megismerése (saját védőszentünk),
Látogatás néhány közeli intézménybe (pl.: posta, iskola),
Egyházközség – hívők közössége.

Család

Felnőttek, gyerekek helye, szerepe a családban,
Szeretet, hála, megbecsülés,
Otthoni kötelességek – szófogadás, segítség.

Emberek munkája

Beszélgetés a foglalkozásokról, a gyermekek szüleinek foglalkozásáról.

Közlekedés

Ismerkedés a légi, vízi közlekedési eszközökkel,
Személy és teherszállítás megkülönböztetése,
A közlekedésben dolgozók munkája (sofőr, jegykezelő, forgalomirányító).

Testünk

Törzs fogalma,
A kéz és az állatok mellső lábának összehasonlítása,
Érzékszervek alapvető funkciója, ápolásuk, egészségvédelem.

Színek

Sötét és világos árnyalatok (a fény és az árnyék hatása a színárnyalatokra),
Liturgikus színek: lila, szürke, fekete, arany.

Templom

Ünnepek, jeles napok, időszakok

Helyi szokásoknak megfelelően építjük be a nevelési tervbe az óvoda ünnepeit.
(Védőszent, Advent, Szent Miklós ünnep, Karácsony, Nemzeti ünnep, Húsvét, Pünkösöd stb.)

Helyi nevezetességek

Látogatás a település nevezetességéhez.

Iskolások leszünk

Látogatás az iskolában, ismerkedés az iskolai élettel.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS BEÉPÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉBE KATOLIKUS ÓVODÁINKBAN, TÉMAKÖRÖKRE BONTVA

5-7 (8) éves gyermekek részére

Természeti környezet

Ég, föld, égitestek (nap, hold, csillagok, föld)

Istenkép alakítása – jónak teremtette a világot!

Teremtés – Mindent ajándékba kaptunk. (Ismerkedés a teremtéstörténettel játékos, tevékeny formában. Beszélgetés az égitestek fontosságáról.)

Rácsodálkozunk a teremtett világ szépségeire. Hálát adunk környezetünkért, a teremtett világért.

Erkölcsei nevelés:

A környezetvédelem megalapozása, a természet értékeinek védelme (lásd: táblázat)

Növények

A növényeket a teremtésben mennyi Atyánktól kaptuk. (Beszélgetés az ehető – mérgező növényekről)

A mennyei Atya így gondoskodik rólunk: növények – táplálék, gyógynövények, dísznövények, védett növények.

Rácsodálkozás a teremtett szépségekre, gyönyörködés tágabb környezetünk növényeiben. (kirándulások szervezése)

Erkölcsei nevelés:

Felelősségtudat alakítása. (óvjuk, védjük a növényeket, gondoskodunk róluk)

Munka szeretete: kerti munka, a növények gondozása, a fejlődésre való odafigyelés.

Rendszerességre szoktatás.

Öröm, hála, megbecsülés – Hálaadó ima elmondása a természetben, a természetért.

Természetvédelem, környezetvédelem alapozása. (lásd: táblázat)

Állatok

Az állatokat a teremtésben mennyi Atyánktól kaptuk.

Az emberek örömeire, táplálékára és szolgálatára is alkalmasak az állatok.

Hasznos – az ember számára nem hasznos állatok, védett állatok.

Gondoskodás – minden teremtményéről gondoskodik a mennyei Atya. Ebben mi is közreműködhetünk. Az óvodai akváriumról, terráriumról közösen gondoskodunk.

Erkölcsei nevelés:

Felelősségtudat alakítása. (óvjuk, védjük az állatokat, gondoskodunk róluk)

Munka szeretete: kisállatok gondozása, a fejlődésre való odafigyelés.

Rendszerességre szoktatás.

Öröm, hála, megbecsülés – Hálaadó ima elmondása az állatokért.

Gondoskodás az állatvilágon belül (állatcsaládok – falkák összetartozása).

Évszakok (ősz, tél, tavasz, nyár)

Bölcsesség, fantázia, szépség – a világban rend uralkodik. A rend sehol sem tud saját magától kialakulni. A világban az ember nem képes rendet tenni. A világban lévő rend a mennyei Atya műve. A teremtésben felfedezhető harmónia (az évszakokban rejlő szépségek megfigyelése)

Bölcsesség – pihenünk mi is, a természetnek is pihenni kell.

Teremtés – a természet rendje: az évszakok ajándékai, a pihenő, majd újra éledő természet felfedezése.

Évszakok tevékenységeiben rejlő örömök megtapasztalása.

Balesetmegelőzés, egészségmegőrzés.

Erkölcsei nevelés:

Minden évszak más-más feladatot ad, lehetőséget kínál a munkálkodásra. A munka szeretete, felelősségvállalás: Munkánkkal mi is alakítjuk, szépítjük környezetünket.

A teremtett világ ajándék. Hálánk kifejezése, hogy óvjuk, védjük.

Környezetvédelem alapozása (lásd: táblázat).

Napszakok

Bölcsessége – a világban rend uralkodik.

Ima jelenléte a különböző napszakokban – mindig köztünk van Jézus.

Erkölcsei nevelés:

Hálaadás a napszakok örömeiért.

Istenbe vetett bizalom építése.

A helyes életritmus alakítása (Szófogadás, a napirend tudatos alakítása, vállalása...).

Élő – élettelen

Szeretete – Isten szeretetből alkotott mindent.

Köszönjük, hogy élünk, hogy gondoskodik rólunk.

Az élettelen dolgok is jelentősek, szépek és hasznosak.

Erkölcsei nevelés:

Óvjuk, védjük élő és élettelen környezetünket egyaránt.

Hála, öröm kifejezése.

Az élet védelmének alapozása- Az élet pótolhatatlan érték, vigyázzunk rá (növények, állatok, emberek).

Környezetvédelem

Gondoskodás. – Mennyei Atyánk munkatársai vagyunk a teremtett világ alakításában. (Részvétel a teremtett világ alakításában pl.: virágültetéssel)

Mennyei Atyánk megajándékozott minket a természettel. Köszönet, hála kifejezése a teremtett világért séták kirándulások alkalmával.

Erkölcsei nevelés:

Amit ránk bízott a mennyei Atya, arra vigyáznunk kell. A természet védelmének alakítása a gyermekek életkori sajátosságainak és értelmi képességeinek megfelelően. (Pl.: takarékoskodjunk a vízzel, az energiával, ne szemeteljünk, szépítsük környezetünket virágültetéssel stb.) Neveljük egymást is a környezet védelmére példával és figyelmeztetéssel.

Becsüljük meg a másik ember munkáját.

Társadalmi környezet

Mi minden történt a nyáron?

Beszélgünk a pihenés fontosságáról, a nyári élményekről. Megnőttünk, okosodtunk, hálát adunk a nyár örömeiért, a pihenésért, a növekedésért.

Rácsodálkozunk a természet harmóniájára, apró csodáira. Megköszönjük a mennyei Atyának, hogy emberek vesznek körül minket, akikkel sok boldog időt tölthettünk el.

Erkölcsei nevelés:

Türelem alakítása – egymás élményének meghallgatása.

Az összetartozás erősítése a közös élmények által.

A szabadidő igényes eltöltésének alakítása – egészségmegőrzés: vízfürdő, napfürdő, pihenés.

Nagycsopartosok lettünk

Gondoskodás, öröm megélése – beszélgetés a végbement változásokról.

Erkölcsei nevelés:

Felelősség alakítása – társak segítése, vigyázás a kisebbekre (segítségnyújtás).

Kötelességtudat alakítása megbízatások adásával. Ahogyan gondot visel ránk a mennyei Atya, úgy figyelünk mi is egymásra!

Óvoda és környéke (név, cím)

Szeretet, gondoskodás – az óvoda történetének, védőszentjének (névadójának) megismerése.

Erkölcsei nevelés:

Legyenek büszkék arra, hogy katolikus óvodába járnak.

Család

Szeretet, bölcsesség, egység – lelki közösség, biztonságos otthon. (Az összetartozás élményének erősítése)

Isten gyermekei vagyunk. Köszönjük a családjunkat, az otthonunkat. (Részvétel, vagy beszélgetés a kereszteletről) Mindenkinek meg van a helye és a feladata a családban.

Példaképpül állítjuk a Szent családot. A szerepek erősítése, identitástudat alakítása fontos feladat.

Erkölcsei nevelés:

Hála, köszönet kifejezései.

Bizalom a család tagjaival szemben.

Kötelességtudat, szófogadás, tisztelet, felelősségtudat alakítása.

Emberek munkája

A mennyei Atya folyton munkálkodik. – Az ember ebben is példát vesz tőle. A munka megbecsülése (A legegyszerűbb munka is fontos feladat, azt is elismerjük, megbecsüljük.)

Ismerkedés a Bibliában található foglalkozásokkal (ács, tanító, vízfordó...)

Erkölcsei nevelés:

A munka szeretetére, megbecsülésére nevelés.

Öröm – a jól elvégzett munka.

Közlekedés

A mennyei Atya bölcsességéből kapott az ember. – Hálát adunk a tudományért, ami által könnyebbé, gyorsabbá vált a közlekedésünk. Életmentő, rendfenntartó eszközök, járművek, és feladatuk (mentő, rendőrautó, tűzoltóautó).

Erkölcsei nevelés:

Udvariasság – egymásra odafigyelés alakítása.

Szófogadás – Balesetmegelőzés, önállóságra szoktatás.

A szabályok értünk vannak!

Testünk

Isten az ő képére teremtette az embert. (Jelentése: tudunk gondolkodni és szeretni.)

A mennyei Atya fantáziájának köszönhetően mindannyian különbözőek vagyunk, ugyanakkor hasonlóak. (Különbségek, hasonlóságok felfedezése, öröm, hála kifejezése)

Bölcsesség, gondviselés – testrészeink funkciói (hála a szépségért, harmóniáért)

Erkölcsei nevelés:

Hálaadás, köszönet az egészségünkért, együttérzés, részvétel, segítségadás a fogyatékkal élőknek.

Testi adottságainkat jó tettekre kell használnunk.

Szolgálat vállalása (Pl.: egyéni megbízatások teljesítése, az orvos munkája, – mások munkájának megbecsülése).

Színek

Fantázia, szépség, harmónia - sötét és világos árnyalatok (a fény és az árnyék hatása a színárnyalatokra).

Beszélgetés, ismerkedés a liturgikus színek jelentésével. (lila - bűnbánat, szürke - hamvazkodás, fekete – gyász, szomorúság, arany – öröm)

Erkölcsei nevelés:

Ismerkedés az ünnepek színvilágával – advent, karácsony, hamvazószerda, nagyböjt, húsvét...

Hálaadás az egészséges érzékszerveinkért.

Segítés a fogyatékkal élőknek: alkalom a szeretet gyakorlására.

Templom

A templom épületében, létrehozásában megjelenik az ember ügyessége, ereje, tudása, szépség utáni vágya. Akit szeretünk, annak a legszebbet akarjuk adni.

Ismerkedés a berendezésekkel, liturgikus eszközökkel. (oltár, szobrok, freskók, orgona...)

Szeretet, jóság, bölcsesség – Isten háza, itt találkozhatunk vele, imádkozhatunk hozzá.

A templomban együtt lehetünk azokkal, akik szeretik a mennyei Atyát.

Beszélgünk arról, hogy templomunk kinek a tiszteletére lett felszentelve? – templombúcsú.

Harangozás – déli harangszó.

Erkölcsei nevelés:

Öröm, hála, szeretet, összetartozás – ünnepeink, hagyományaink helyszíne a templom is lehet.

Szeretetünket viselkedésünkkel is kimutatjuk. A templomlátogatás során gyakoroljuk a helyes viselkedés szabályait.

Ünnepek, jeles napok, időszakok

Mennyi Atyánk jósága szeretete – A mennyei Atya szeretetét éljük át az ünnepek által. (Karácsony, húsvét) Lelkileg készülünk az ünnepi alkalmakra.

Bölcsesség – Az ünnepek, jeles időszakok változatossá, széppé, gazdagabbá teszik az életünket.

Megemlékezés helyi ünnepekről. (lásd: évkörtáblázat)

Erkölcsei nevelés:

Összetartozás élményének erősítése – közös ünneplés, ajándékozás (saját kézzel készített, viselkedés általi ajándékozás, „lelki ajándék”. Az összetartozás felemelő érzésének megéreztetése a családban, óvodában, templomban, egyházi közösségben.

Szeretet, öröm, hála, megbecsülés megélése, vendégvárás, a készülődés varázsának átélése. Mivel és hogyan készülünk az egyes ünnepekre?

Helyi nevezetességek

A mennyei Atya fantáziája, formagazdagsága, szépsége. – Az ember Isten segítőtársa az alkotásban. Becsüljük meg alkotásait, gyönyörködünk bennük, védjük azokat. (épületek, szobrok, parkok, személyek)

Erkölcsei nevelés:

Megbecsülés, tisztelet erősítése: elődeink munkája, hagyományai.

Hazaszeretetre nevelés.

Iskolások leszünk

Gondviselés – Hogyan növekedtünk, okosodtunk? Amit a mennyi Atya belénk teremtett, azt ismertük meg és tanultuk meg az óvodai évek során.

Hála – Köszönet, hála az óvodás évekkért, a nevelésért.

Erkölcsei nevelés:

Feladatvállalás, kötelességtudat kialakítása. Figyelni kell arra, mit adott még nekem a mennyei Atya?

Egymásra figyelés – újabb közösségbe kerülnek a gyermekek.

VÁZLATOK

I. vázlat

Korcsoport: 5-7 (8) évesek

Téma: Az emberek munkája, foglalkozása

Időpont: Február 1. hét.

Nevelési cél: Örömmel beszéljenek családjukról. Játék közben erősödjenek bennük a szeretet és a hála szülei iránt. A mennyei Atya példájára szeressék meg a munkát, és örüljenek önmaguk és mások munkájának.

Feladat: Idézzék fel, milyen munkavégzési lehetőségek adódnak otthon? Beszélgessenek a régi és a mai kor foglalkozásairól, hasonlítsák össze azokat. Halljanak arról, hogy a mennyei Atya segítségünkre van munkavégzésünk során. Mondják el köszönetüket egészségükért, hogy tudnak dolgozni.

Módszerek: Cselekedtetés, beszélgetés, magyarázat, szemléltetés, ismétlés, játék.

Eszközök: Képek, képeskönyvek, babaszobai játékeszközök, mágnestábla, mágnes, kártyák

Előzmény: Élményszerző séta pl.: postán, boltban, gyógyszertárban, könyvtárban ...

1. Kezdeményezés az A juhásznak jól van dolga ... kezdetű dallal. Beszélgetés kezdeményezése a szülők munkájáról, barkochba játék – Kire gondolkodok? (a kiválasztott gyermekről és családjáról adott információk alapján találják ki, kire gondoltam)

2. Irányított beszélgetés keretében felelevenítjük az otthon végzendő munkákat, a családtagok feladatait. (Erkölcsei nevelés: buzdítás az otthoni segítségadásra.)

3. Nagyméretű színes képek segítségével régi korok foglalkozásait, munkáit idézzük fel. (Libapásztor, juhász, kondás, kukoricamorzsolás...) Beszélgetünk a régi munkaeszközökről, a munkavégzés idejének hosszúságáról, a munkamegosztásról.

Bibliai ismeret felelevenítése: Szt. József mestersége, Jézus tanítása – a mai korban végzett ácsmunkák.

4. Foglalkozásokat ábrázoló képek válogatása közben beszélgetünk a mai kor néhány foglalkozásáról, (orvos, tűzoltó, rendőr, katona, pap, tanító, eladó, postás ...) a feladatokról. A megbeszélte foglalkozásokkal kapcsolatos ismert vers, vagy mondóka felelevenítése. Beszélgetünk arról is, ki milyen munkát szeretne végezni felnőtt korában. Vajon milyen képességeket kapott egy-egy gyermek a mennyei Atyától? (Önismeret, ismeretszerzés fontossága – jól odafigyelni, hogy mindent megtanulhass!)

Játék: párosító kártyajáték (a kártyákon szereplő emberek és munkaeszközök párosítása)

Visszavezetés a játékba:

Aki szeretne, tovább játszhat a kártyákkal.

Képeskönyv nézegetése a különböző foglalkozásokról.

Szerelő, barkácsoló játék felajánlása.

Rajzolás lehetőségének biztosítása: Mi leszek, ha nagy leszek?

Dér Adrienn
Fót, Gondviselés Óvoda

II. vázlat

<u>Korcsoport:</u>	5-7 (8) évesek
<u>Téma:</u>	Környezetvédelem
<u>Időpont:</u>	Október 2. hét.
<u>Nevelési cél:</u>	A teremtett világot Istentől kaptuk ajándékba, ezért óvjuk és védjük, vigyázunk rá. Mi is felelősek vagyunk a környezetünkért.
<u>Módszerek:</u>	Játékos cselekedtetés, irányított beszélgetés, dramatizálás, buzdítás, értékelés.
<u>Eszközök:</u>	Gyertya, szétválogatáshoz tárgyak (takaró, szemetesvödör, kosár), meséhez bábok, fénymásolt háladozós sablon.
<u>Előzmény:</u>	1. kirándulás – Rácsodálkozás a teremtett világ szépségeire. 2. Teremtéstörténet. Isten mindent jónak és szépnek teremtett. Ő adta az életet.

„És látta Isten, hogy mindaz, amit alkotott, jó.”

Az ismeretnyújtás folyamata:

1. A kirándulás élményeit felelevenítve az érdeklődés felkeltéseként saját szavainkkal: megköszönjük mennyei Atyánknak, hogy gondoskodik rólunk. Bércet rónaságot ... kezdetű dal eléneklése. (Jézus hív és vár 77. o.) Minden, ami körülvesz minket hasznos és jó számunkra. A puha föld, a meleg napsugár, a víz.

2. Játékos cselekedtetés:” válogató játék”

Az előkészítés során a földre helyezünk és letakarunk különböző tárgyakat pl.: csokipapír, műanyag flakon, nylonzacskó, összegyűrt papírsebke, falevél, gyümölcs, cserép virág, csuhébaba stb. Mellé helyezünk egy szemetesvödört és egy kosarat. Levesszük a takarót.

A gyerekeknek külön kell választaniuk a szemetesbe ill. a kosárba a tárgyakat az alapján, hogy, melyik a hulladék és melyik a hasznos dolog, ami nem szennyezi a környezetünket.

3. Irányított beszélgetés: hogyan vigyáztok ti a teremtett világra?

– Hogyan gondozzuk a környezetünket? Vigyázunk az ágakra, virágokat ültetünk, nem taposunk le a növényeket, nem szórjuk el a szemetet.

– Az óvodákban elemgyűjtő doboz van. Biztatjuk a gyerekeket, hogy ők is hozzanak használt elemeket a gyűjtőbe. Szelektív hulladékgyűjtés.

– Növények, állatok gondozása az óvodában és otthon.

4. Dramatizálás, bábozás: Fésűs Éva: Kié a virág? (Fésűs É.: Ezüsthedű 104-105.o.)

Az állatok viselkedéséből erkölcsi tanulság levonása.

5. Visszavezetés a játékba:

- Háladozós készítése,
- Társasjáték a természetvédelemről,
- Képkirakós játék a témával kapcsolatosan.

Sellei Gézáné
Pécs, Miasszonyunk Óvoda

FELHASZNÁLT ÉS AJÁNLOTT IRODALOM

- Békés – Dalos: Újszövetségi szentírás. Bencés Kiadó és Terjesztő Kft, Pannonhalma, 1999.
- Buda Béla: Az önismeret problémája a mai társadalomban. Budapest, TIT, 1986.
- Devecsery László: Ünnepi ötletek húsvéttól szilveszterig. Kaposvári Nyomda Kft, 1995.
- Dr. Cserhádi József – Dr. Fábián Árpád: A II. Vatikáni zsinat tanítása. Szent István Társulat, Budapest, 1986.
- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban. OKKER, Budapest,
- Dr. Ranschburg Jenő: A világ megismerése óvodáskorban. OKKER, Budapest 2002.
Az érzelem és a jellem lélektanából. OKKER, Budapest, 1998.
Szeretet, erkölcs, autonómia. OKKER, Budapest, 1998.
- Eperjesy Barnáné – Zsámboki Károlyné Dr.: Az ősz kincsei. Keraban Könyvkiadó, Budapest, 1993.
- F. Földi Rita: A pszichikus fejlődés problémái. OKKER, Budapest, 1999.
- Farkas Endre: Erkölcs, érték, nevelés. Tankönyvkiadó, Budapest, 1980.
- Fésűs Éva: Ezüsthagedű.
- Grolyóné Szabó Éva – Szerepi Imréné: Jézus hív és vár. KPSzTI, Budapest, 2003.
- Gyurkovics Mária – Eisenbarth Kriszta: Isten gyermekei vagyunk. Jel Kiadó
- Hegyi Ildikó – Kanczler Gyuláné – Krekó Ilona – Körmöczi Katalin: A környezeti nevelés pedagógiai és pszichológiai alapjai. BTF-Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, Budapest, 1997.
- Kányádi Sándor: Költögető. Századvég Kiadó, Budapest, 1991.
- Kárász Imre: Ökológiai és környezetvédelmi alapismeretek. Typotex 1990.
- Kate Gorman: A megismerés csodái. Ottenheimer Publishers, 1994.
- Kovács Lajosné: Vigyázok rád. Gábrriel 2000 Bt, Százhalombatta
- Kránitz Mihály: A II. Vatikáni zsinat dokumentumai negyven év távlatából 1962 – 2002. Szent István Társulat, Budapest, 2002.
- Kricskoviczs Zsuzsanna: Origami. Keresztény ünnepek 1. If Good Kiadó és Design Bt, Kecskemét, 1997.
- Márai Sándor: Füveskönyv. Helikon Kiadó, Budapest, 1998.
- Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás. Szent István Társulat, Budapest, 1973.
- Perlai Rezsőné: Az óvodáskor viselkedéskultúrája. Okker, Budapest,
- Szerepi Imréné: Lelki beszélgetések óvodások számára. Szent Gellért Kiadó és nyomda, Budapest, 1998.
- Révy Katalin: Első pillantásra. Park Könyvkiadó, Budapest, 1991.
- Dr Havas Péter: Vallás és a környezeti nevelés. <http://www.kornyezetunk.hu/belso/kn28.html>
Az iskoláskor előtti környezeti nevelés, az óvodák pedagógiai hatása.
<http://www.kornyezetunk.hu/belso/kn15.html>
- Gulyás Pálné – dr Havas Péter: Értékek és alapelvek a környezeti nevelésben.
<http://www.kornyezetunk.hu/belso/kn5.html>
- Labancz Györgyi: Játékos hulladékválogatás óvodásokkal.
<http://www.kornyezetunk.hu/belso/kn44.html>
Mit tehet egy óvodapedagógus, egy óvoda a fenntartható fejlődés érdekében? <http://www.kornyezetunk.hu/belso/kn32.html>
- Nanszákné Cserfalvi Ilona: Kert és nevelés. <http://www.kornyezetunk.hu/belso/kn57.html>
- Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia 1998. <http://www.c3.hu/~bocs/kornev/strateg/>
- Zsidákovits Sándorné: Energia-takarékosság az óvodában.
<http://www.kornyezetunk.hu/belso/kn41.html>

TARTALOMJAGYZÉK

Mottó:	3
Előszó	4
Ajánlás	5
A témához kapcsolódó zsinati meghatározások (II. Vatikáni zsinat)	6
A témához kapcsolódó ó– és újszövetségi szentírási lelőhelyek	8
A külső világ tevékeny megismerésének legfőbb irányai és elvei katolikus óvodáinkban	11
Évkörtáblázat	12
A környezetvédelem és a természetvédelem kapcsolata	13
A különböző korcsoportokban feldolgozandó témák	14
3-4 éves gyermekekkel feldolgozandó témakörök	15
A vallásos és erkölcsi nevelés beépítésének lehetőségei a külső világ tevékeny megismerésébe katolikus óvodáinkban, témakörökre bontva	17
Vázlatok	20
4-5 éves gyermekekkel feldolgozandó témakörök	23
A vallásos és erkölcsi nevelés beépítésének lehetőségei a külső világ tevékeny megismerésébe katolikus óvodáinkban, témakörökre bontva	25
Vázlatok	29
5-7 (8) éves gyermekekkel feldolgozandó témakörök	32
A vallásos és erkölcsi nevelés beépítésének lehetőségei a külső világ tevékeny megismerésébe katolikus óvodáinkban, témakörökre bontva	34
Vázlatok	39
Felhasznált és ajánlott irodalom	41